

De vrije wil van de mens, voorkennis en voorbestemd zijn

Bepaalt God individueel bij elke mens of deze voor eeuwig verloren zal gaan of voor eeuwig behouden zal worden? Maakt God de keuze voor de mens of heeft de mens een vrije wil? Heeft God voorkennis van alle dingen en betekent dat dan dat alles al op voorhand bepaald is?

De vrije wil van de mens

“Want er staat geschreven: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Here: voor Mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God loven. Zo zal dan een ieder onzer voor zichzelf rekenschap geven aan God” Romeinen 14:11-12. De mens heeft een verantwoordelijkheid gekregen van God om zich te buigen voor Hem. Iedereen zal uiteindelijk voor zichzelf rekenschap moeten geven aan God, het oordeel zal gebeuren op individuele basis. Dat betekent dus dat een mens keuzes zal moeten maken in zijn leven om te luisteren naar God of om Hem te verwerpen. Het was Paulus’ verlangen om na zijn sterven bij de Here te zijn, hij zegt “Daarom stellen wij er een eer in, hetzij thuis, hetzij in den vreemde, Hem welgevallig te zijn. Want wij moeten allen voor de rechterstoel van Christus openbaar worden, opdat een ieder wegdrage wat hij in zijn lichaam verricht heeft, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad” 2 Korintiërs 5:9-10.

Als God op voorhand al zou hebben bepaald wie wat zal doen in zijn leven, dan zou Hij zeer onrechtvaardig zijn door mensen verantwoordelijk te houden voor hun daden waar ze geen keuze in gehad hebben. Hoe kan je iemand verantwoordelijk houden voor iets waartoe jij deze persoon, buiten zijn eigen wil om, hebt verplicht?

Jezus zei “Verwondert u hierover niet, want de ure komt, dat allen, die in de graven zijn, naar zijn stem zullen horen, en zij zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben, tot de opstanding ten leven, wie het kwade bedreven hebben, tot de opstanding ten oordeel” Johannes 5:28-29. Wanneer de mensheid zal worden geoordeeld, zal dat gebeuren op basis van de dingen die ze hebben gedaan in hun leven. Paulus zegt dat de dag zal komen “dat God het in de mensen verborgene oordeelt volgens mijn evangelie, door Christus Jezus” Romeinen 2:16. Het evangelie is de norm die God heeft bepaald volgens dewelke mensen zullen geoordeeld worden. “God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, heden aan de mensen, dat zij allen overal tot bekering moeten komen; omdat Hij een dag heeft bepaald, waarop Hij de aardbodem rechtvaardig zal oordelen door een man, die Hij aangewezen heeft, waarvan Hij voor allen het bewijs geleverd heeft door Hem uit de doden op te wekken” Handelingen 17:30-31. God is helemaal niet onrechtvaardig dat Hij ons dingen laat doen waar we geen keuze in hebben om ons vervolgens daarvoor te veroordelen. Nee, God zal rechtvaardig oordelen. Als wij er voor kiezen om ons niet te bekeren tot God, dan zal veroordeling volgen. Als wij er voor kiezen om ons te bekeren tot God, dan zal het eeuwige leven gegeven worden. Deze keuze is geheel de verantwoordelijkheid van de mens. God roept de mens op om het evangelie te gehoorzamen (Markus 16:15-16) en zal vervolgens hen straffen die ervoor kiezen om ongehoorzaam te blijven aan dat evangelie (2 Tessaloniëzen 1:6-9).

Voorkennis

Dat God voorkennis heeft van alle dingen ligt voor de hand. Bij monde van de profeet Jesaja zegt Hij “Denkt aan hetgeen vroeger, vanouds, gebeurde; Ik immers ben God, en er is geen ander, God, en niemand is Mij gelijk; Ik, die van den beginne de afloop verkondig en vanouds wat nog niet geschied is; die zeg: Mijn raadsbesluit zal volbracht worden en Ik zal al mijn welbehagen doen” Jesaja 46:9-10. God weet wat er gaat gebeuren nog voordat het heeft plaatsgevonden of anders gezegd hij heeft voorkennis van alle dingen. In het oude Testament profeteert Jesaja dat de koning van Assur de roede van God zal zijn die Hij tegen een godvergeten land zou zenden (Jesaja 10:5-6). Maar toch lezen we over Assur “Doch hij zelf bedoelt dit niet zo en zijn hart beraamt het niet zo, want hij heeft in de zin te verdelgen en talloze volken uit te roeien” Jesaja 10:7. God had voorkennis van het voornemen van de koning, maar God bepaalde niet dat hij zo goddeloos moest handelen. God gebruikt de vrije wil van de koning van Assur in Zijn voornemen om Israel te straffen. Uiteindelijk zou God de koning bestraffen voor zijn hooghartigheid (Jesaja 10:12-13).

Jezus wist op voorhand dat Judas Hem zou verraden omwille van zijn hebzucht (Johannes 12:6;13:11,21,26-27). Jezus heeft Judas er niet toe aangezet om Hem te verraden, Hij zegt Judas “Wat gij doen wilt, doe het met spoed” Johannes 13:27b. Het was Judas’ eigen keuze om zich over te geven aan hebzucht. Dat bracht hem ertoe om Jezus te verraden. Jezus wist ook dat Petrus Hem driemaal zou verloochenen (Johannes 13:38). Dit betekent echter niet dat Jezus Petrus ertoe heeft aangezet om Hem te verloochenen. Zo zien we ook dat Jezus tegen Jeruzalem zegt dat Hij hun kinderen heeft willen vergaderen, gelijk een hen haar kuikens onder haar vleugels vergadert, maar ze hebben het niet gewild (Matteus 23:37). Het is op deze woorden dat Jezus de profetie over de verwoesting van Jeruzalem uitspreekt (Matteus 24:1-34). Het was hun keuze die hen ervan weerhield om door God geliefd te worden. Het was niet God die willekeurig bepaalde welke mensen Hij wel en welke mensen Hij niet liefheeft.

God is dus Alwetend! Daardoor kan Hij voorspellen wat er gaat gebeuren. De mens kan ook voorkennis hebben van dingen, maar dat maakt hem nog niet alwetend zoals God. Wanneer Paulus voor Agrippa staat, zegt hij dat de Joden reeds lang tijd van hem wisten dat hij als een Farizeeër heeft geleefd. Nog voordat Paulus voor Agrippa stond, wisten zij al dat deze dingen zo waren vanaf zijn jeugd (Handelingen 26:4-5). Hoewel zij het wisten, hebben zij het niet bepaald dat het zo zou zijn. Gelijkertijd zegt Petrus dat christenen van tevoren weten dat hemel en aarde door vuur zullen vergaan en dat de werken daarop zullen gevonden worden (2 Petrus 3:10,17). Hoewel christenen door geloof op voorhand weten wat er zal plaatsvinden, betekent het niet dat zij bepaald hebben wat er zal gebeuren.

Voorbestemd zijn

Hoe zit het dan met Gods' voorkennis? Betekent het feit dat God voorkennis heeft van alle dingen, dat Hij daarom ook bepaalt wat er zal gebeuren? Betekent het dat God bepaalt welke keuzes mensen zullen maken in hun leven?

Christus "was van tevoren gekend, voor de grondlegging der wereld, doch is bij het einde der tijden geopenbaard ter wille van u, die door Hem gelooft in God" 1 Petrus 1:20-21a. Petrus zegt over Jezus "deze, naar de bepaalde raad en voorkennis van God uitgeleverd, hebt gij door de handen van wetteloze mensen aan het kruis genageld en gedood" Handelingen 2:23. God wist op voorhand dat Jezus zou worden gekruisigd en gedood door wetteloze mensen.

Toen de apostelen terug bij de hunnen kwamen, na bedreigd te zijn om niet meer in Jezus' Naam te spreken, zeiden ze allen "Want inderdaad zijn in deze stad vergaderd tegen uw heilige knecht Jezus, die Gij gezalfd hebt, Herodes zowel als Pontius Pilatus met de heidenen en de volken van Israel, om te doen al wat uw hand en uw raad tevoren bepaald had, dat geschieden zou" Handelingen 5:27-28. Niet alleen had God voorkennis over de goddeloosheid van Jezus' tijdsgenoten, het Woord leert ons ook dat zij uitvoerden wat Gods raad tevoren had bepaald. God had tevoren bepaald dat Jezus' zou worden gekruisigd en dat Zijn offer de verzoening van zonden zou bewerken (Matteus 26:26-28). Hoe kon Christus zeggen dat het brood Zijn lichaam was en dat de beker het bloed van het Nieuwe verbond is dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden? Wel, omdat Gods Raad had bepaald dat het zo zou zijn. God had tevoren bepaald dat zij die in Jezus geloven de vergeving van zonden zouden verkrijgen.

Het was Gods eeuwige voornemen om in Jezus de mensheid met Zich te verzoenen en de gemeente te stichten (Efeziërs 3:11). Maar de mensen die Jezus' kruisigden hadden helemaal niet dit voornemen. Zij lieten zich leiden door eigen gerechtigheid, haat en trots en daardoor kozen zij ervoor Jezus te kruisigen (vgl. Matteus 27:18). God wist dat zij zich zo zouden gedragen en gebruikte hun goddeloosheid om Zijn Wil te volbrengen. God heeft deze mensen er niet toe aangezet om zich zo goddeloos te gedragen. Daar kozen zij zelf voor!

Maar opgelet, dit betekent ook niet dat Christus geen vrije keuze had. Jezus kon ervoor kiezen om tijdens Zijn gevangenneming twaalf legioenen engelen van Zijn Vader te vragen (Matteus 26:53). Jezus zegt zelf dat Hij Zijn leven aflegde uit vrije wil. Niemand ontnam het Hem, Hij koos ervoor om het af te leggen (Johannes 10:17-18). Hoewel Gods Raad bepaald had dat Christus zou worden gekruisigd, handelde God niet buiten de Wil van Christus om. God kende door Zijn Alwetendheid welke mensen, omstandigheden en keuzes er zouden plaatsvinden. Christus zou sterven door de handen van goddeloze mensen, maar allen handelden vanuit hun eigen vrije wil.

Conclusie

Toen de mensen aan de apostelen vroegen wat ze moesten doen was het antwoord dat ze zich moesten bekeren en laten dopen tot vergeving van zonden. Deze belofte was voor zovelen God ertoe zou roepen (Handelingen 2:37-39). "En met nog meer andere woorden getuigde hij, en hij vermaande hen, zeggende: Laat u behouden uit dit verkeerde geslacht" Handelingen 2:40. God roept mensen op tot bekering door de verkondiging van het evangelie (2 Tessaloniënsen 2:13-14) en de mens heeft de keuze om zich te laten behouden of om het te verwerpen. Dat is niet iets wat God bepaalt voor hen. Lees Romeinen 8:28-30. Zij die behouden worden, zijn door God op voorhand gekend en God heeft bepaald dat ze behouden worden in Christus. God werkt echter niet buiten de vrije wil van de mens om. God zegt niet, 'Ik wil dat Jef behouden wordt, maar Mieke niet'. De mens krijgt de keuze om behouden te worden door gehoor te geven aan het reddende evangelie. Christus nodigt alle mensen uit om tot Hem te komen (Matteus 11:28-30). Zij die deze uitnodiging aanvaarden zullen rust vinden voor hun zielen en behouden worden en krijgen de opdracht hun behoudenis te bewerken met vreze en beven (Filippenzen 2:12-13). Had God niet tevoren bepaald dat in Christus de mens verzoening kon verkrijgen, dan zou niemand behouden kunnen worden. Vergelijk het met een leraar die bij de start van het schooljaar zegt dat sommigen zullen slagen en anderen niet. Vervolgens zegt hij wat de leerlingen moeten doen om te kunnen slagen. Op het einde van het schooljaar zijn er sommigen geslaagd en anderen niet. Gezien hij dit op voorhand had bepaald, betekent dus niet dat de leerlingen er geen eigen keuze in hadden. Elke leerling kon kiezen om te luisteren naar wat de leraar had gezegd wat ze moesten doen om te slagen. Zo zien we Gods bepaling om in Christus mensen te redden en de vrije keuze van iedere ziel om in Christus te komen en te blijven (Galaten 3:26-27; 2 Johannes 1:9).